

ויאמרו אליו איזה שרה אשתך ויאמר הגה בארץ:
ויאמר שוב אשוב אליו כעת חיה והנה בן לשרה אשתך
ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריי: ואברהם ושרה וקנים
באים בימים חדל להיות לשרה ארץ כנשים: ותצחק שרה
בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן: ויאמר
יהוה אל-אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם
אלד ואני זקנתי: היפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך
כעת חיה ולשרה בן: ותכחש שרה ולאמר לא צחקתי כיו
יראה ויאמר לא כי צחקת: ויקמו משם האנשים וישקפו
עלפני סוס ואברהם הלך עמו לשלחם: ויהוה אמר הבכסה
אני מאברהם אשר אני עשה:

4
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

ויתפלל אברהם אל-האלהים וירפא אלהים
את-אבימלך ואת-אשתו ואמהתיו וילדו: כיו עזר עזר
יהוה בעד כל-רחם לבית אבימלך על-דבר שרה אשת
אברהם: ויהוה פקד את-שרה כאשר אמר
ויעש יהוה לשרה כאשר דבר: ותהר ותלד שרה לאברהם
בן לוקנו למועד אשר-דבר אתו אלהים: ויקרא אברהם
את-שם-בנו הנולד-לו אשר-ילדה-לו שרה יצחק: וימל
אברהם את-יצחק בנו בן-שמנת ימים כאשר צוה אתו
אלהים: ואברהם בן-מאת שנה בהלד לו את יצחק בנו:
ותאמר שרה יצחק עשה לי אלהים כל-השמע יצחק-לי:
ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כיו-ילדתי בן
לוקנו: ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום
הגמל את-יצחק: ותרא שרה את-בן-הגד המצרית אשר-
ילדה לאברהם מצחק: ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת
ואת-בנה כי לא יירש בן-האמה הזאת עס-בני עס-יצחק:
וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודת בנו: ויאמר אלהים
אל-אברהם אל-ירע בעיניך על-הנער ועל-אמתך כל-אשר
תאמר אליו שרה שמע בקלה כי ביעחק יקרא לך זרע: וגם
את-בן-האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא: כי עיניכם הראות

את כל-מעשה יהוה הגדל אשר עשה: ושמרתם את-כל-
המצוה אשר אנכי מצוה היום למען תחזקו ובאתם וירשתם
את-הארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה: ולמען תארכו
ימים על-האדמה אשר נשבע יהוה לאבותיכם לתת להם
ולירדם ארץ זבת חלב ודבש:
אתה בא-שמה לרשתה לא בארץ מצרים הוא אשר יצאתם
משם אשר תזרע ארצו ויהשקות ברגלך כגן הירק: והארץ
אשר אתם עברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות למטר
השמים תשתה-מים: ארץ אשר-יהוה אלהיך דרש אותה
תמיד עיני יהוה אלהיך פה מרשית השנה ועד אחרית
שנה:
אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את-יהוה אלהיכם ולעבדו
בכל-לבבכם ובכל-נפשכם:
העדתי בכם היום את-השמים ואת-הארץ חיים

והמות נתתי לפניך הברכה והקללה ובהרת פחים למען
תחיה אתה וזרעך: לאהבה את-יהוה אלהיך לשמע בקלו
ולדבקה-בו כי הוא חייך וארך ימיו לשבת על-האדמה
אשר נשבע יהוה לאבותיך לאברהם ליעקב וליעקב לתת

אמר להם שיגעו כלם עמו, וכשעולים עמו בדרך
היו לגין ברחובי של עיר, והיו מתקצצין האנשים לבר
האשה, וגדול עם הקטן. והיתה המדינה מרשית והיו שואליו
להן להיכן תלכו, ואומרים להם, לבית האלהים שבשלה,
שמושם תצא תורה ומועשים טובים, ואתם לפה לא תבואו
עמנו ונגלך ביתך. כמד עיניהם משגרות דמעות, ואומרים
להם, נעלה עמכם, וכן אמר להם עוד הפעם. עד שגעו עמו
לשנה הפאה חמשה פתים. ולשנה האחרת עלו עמו עשרה
פתים. ולשנה האחרת הרגישו כלם לעלות, והיו עולין כמו
ששים פתים. ובדרך שהיה עולה שנה זו, אינו עולה לשנה
האחרת. עד שהיו כל ישראל עולין, והיה אלקנה מכריע
את כל ישראל לכף זכות, ויחנך אותם במצות וכוונת רבים
על דו.

הקדוש-ברוך-הוא, שהוא בוחן לבות וכליות, אמר לו לאלקנה,
אתה הכרעת את ישראל לכף זכות וחנכת אותם במצות וכוונת
רבים על דו, אני אוציא ממך בן שיכריע את כל ישראל לכף
זכות, ויחנך אותם במצות, ויכוון רבים על דו. הא למדת,
בשכר מעשה אלקנה, שמואל.

הלא אני טוב לך אין כתיב כאן זארא אנבי
אמר דו ברויך יהא בחלקך כסד"א יבאנכי ה' אלהיך:
6. ותאמר ה' צבאות אמר רבי אלעזר מיום
שברא הקב"ה את עולמו לא היה אדם שקראו
להקב"ה צבאות עד שבאתה חנה וקראתו
צבאות אמרה חנה לפני הקב"ה רבש"ע מכל

צבאי צבאות שבראת בעולםך קשה בעיניך שחתן לי בן אחד משל
שעשה סעודה לעבריו בא עני אחד ועמד על הפתח אמר להם רנו לי פרוסה
דחק ונכנס אצל המלך א"ל אדוני המלך מכל סעודה שעשית קשה בעיניך ליתן לי פרוסה אחת:

8. וק"ו נבונים י' : מרשית השנה.
מ"ה ידון מה יהא כסופה: (יג) והיה אם שמוע.
והיה מוסב על האמור למעלה למטר השמים תתה
מיס: והיה אם שמוע תשמעו. (סוכה מו) אם תשמע
ניסן: תשמע כדע וכן (דברים ח) והיה אם שכות
תשכח אם תחמלת לשכות סופך שחשכת כולה. כתיב
כמגילה: אם תעונני יום יומים אעונך: מצוה אתכם
היום. סהיו עליכם חדשים כאלו שמעתם בו ניס
(ספרי): לאהבה את ה'. שלא תאמר הרי אני לומד
בשכיל שהיה עשיר בשכיל שחקר רב בשכיל שחקל
שכר אלל כל מה שתעשה עשה מההנה. וסוף הכבוד לכא:
ולעבדו בכל לבבכם. עבודה שהיא בלב וזו היא
תפילה שהחלה קרוי עבודה שג' (דניאל ו) אלהיך די
אית כלל ליה בתדירא וכי יש פולחן ככנל אלל על סהיה
מתפלל שג' (סס) וכיון פתוח ליה ונו' וכן כדוד הוא אומ'
(תהלים קמ"א) תכון חספתי קטרת לפניך: בכל לבבכם
ובכל נפשכם. והלא כבר הזהיר בכל לכך וככל נפשו
אלל אזוהרה ליחיד. אזוהרה לזכור:

דברים אלו נהקט כנצוה ורז"ק שלא הקוט
אנשי כהני ע"ש חממת אלל רוח ה' דבר בס ומלחו על
לשונם שהוא יתברך שם בפיס דברים אלו להקטם כאשר
יבס דבר כפי הניחא שבו לפון כמה וכמה נסתרים
כמפסע המקראות של חייך שנהנו להרש בשבטים פיס
ולכן העלה הוא מפי המקובלים ז"ל בהאדם יהיה מי
שהיה ריך לכוין הפלה לרעה המקום ב"ה אשר
שם דברים אלו בדתה אנשי כהני להקטם ולייסרם
וכזה נחשב כאלו כיון של הכוונה הלאוים לכוין כהם
ועל זלזל בלא הכוונה כאלו ללמדו מההפלה לריך שיכון
לפ לשמים כגומר יכוין שהוא מוליד דברי החפלה
כפיו לרעה המקום ב"ה אשר שם בדתה אנשי כהני:

כי-פרה יהוה את-יעקב וגאלו

מיד חזק ממנו: ויבא ורננו במרוס-ציון ונהרו אל-טוב יהוה
על-דג ועל-תירוש ועל-יצהר ועל-בני-צאן ובקר והיתה
נפשם כגן רוד ולא-יוספו לדאבה עוד: אז תשמח בתולה
במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם לששון ונחמתים
ושמחתים מיגונם: ורויתי נפש הכהנים דשן ועמי את-טובי
ישבעו נאס-יהוה:
זה אמר יהוה קול ברמה
נשמע נהי בכי תמרוזים רחל מבכה על-בניה מאנה להנחם
על-בניה כי איננו: זה אמר יהוה מנעי קולך
מבכי ועיניך מודמעה כי יש שכר לפעלתך נאס-יהוה ושבנו
מארץ אויב: וישתקוה לאחרייתך נאס-יהוה ושבנו בנים
לגבולם: שמוע שמעתי אפרים מתנודד יסרתני ואוסר כעגל
לא למד השבני ואשובה כי אתה יהוה אלהי: כי-אחרי טובי
נחמתני ואחרי הודעי ספקתי על-ידיך בשתי וגם-נכלמתי כי
נשאתי חרפת נעורי: הבן יקיר לי אפרים אם ילד שעשועים
כי-מדי דברי בו זכר אזכרנו עוד על-כן המו מעי לו רחם
ארחמנו נאס-יהוה: הציבו לך צינים שמי לך
תמרוזים שתי לבך למסלה דרך הלכתי שובי בתולת
יש-אל שבי אל-עריך אלה: עד-מתי תתחמקין הבת
השובבה כי-ברא יהוה חרשה בארץ נקבה תסובב
גבר: כה-אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד
יאמרו את-הדבר הזה בארץ יהודה ובעריו בשוכי את-
שבותם יברכך יהוה נוה-עדק הר הקדש: וישבו בה יהודה
וכל-עריה יחדו אכלים ונסעו בעדר:

7. נאמר מ"א נ"ט נ"ב
אל רבא
רבה בר מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן כל המבקש רומזם על
חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה אל דכתיב ויה' שב
את שבות אויב כדחתפללו בעד רעדו אמר ליה את אמרת מרתם ואנא
אמינא מרזא-ויחפלא אברדם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת
אשתו ואמהותיו [וגו'] וכתיב ויה' פקד את שרה כאשר אמר וגו' כאשר

שיפן להם ה' ברחמים הגם שהטבע יוליד פהם
האכזריות מקור הרחמים ישפיע פהם כח
הרחמים מחדש לבטל כח האכזריות שנוכר
פהם מכם המעשה. ואמרו ורחמך העיר פן
שקל זמן שהאדם הוא בגדר טבע אכזרי כן
כן יתנהג ה' צמו שאין ה' מרחם אלא לרחמי
המעטב הראשי, שהוא כולל בקרבו באמת את כל שאר העכובים.
ביוחד ממדתה של החשבה הפללית של כל ישראל לכל מפלגותיה
ביחס עם הקשר על מהלכה של צמיחת הנאולה ההולכת ונוכטת אצלנו
הוא המשג של ציור החשבה, המקשר, שלא על פי אמת, רק עם הדלדול
גפש, עם חלשה ורפיון והנמכת התיים. הציור הזה באמת הוא פוגם
גם בתוך החשבה של כל יחיד במדה ידועה, אצל יותר מכל הוא
מעצב את החשבה הפללית, שהיא מקרחת לבוא כעת עם רשמי קני
הנאולה, שעמקם אנו תביים להיות אמיצי רוח, מלאי חיל ומשחוקקים
לשבע טל של חיים, של יצירה עצומה ושל רעננות.

ובשביל כך הננו תביים לגלות את הרו הזה, שהחשבה האמתית של
כל ישראל - שהשיבה לארץ ישראל ההולכת ומתגברת בקרבנו היא
אחת מחליתיה הגדולות - היא מקרחת להיות מצבת בקרב נפשנו
פנימה בצורה של חיון כפיר רב אונים, המוסיף לנו אוצרות של עוז
וחיל, לקום בריח אמיץ נגד כל שושן נפשנו, ולהפעים בקרבנו רוח
נעלה של כח יוצר, פורח ושוטף, בכל הערכים הרוחניים והמעשיים
שלינו, בעו צור ישראל

ויהי איש אחד מן-הרמתיים עופים מהר אפרים ושכנו אלקנה
בן-ירחם בן-אליהוא בן-תחו בן-צופר אפרתי: ולו שתי נשים
שם אחת חנה ושם השנית פננה והיה לפננה ילדים ולחנה
אין ילדים: ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה
להשתחות ולזבח ליהוה צבאות בשלה ושם שני בני-עלי
חפני ופנחס כהנים ליהוה: ויהי היום ויזבח אלקנה ונתן
לפננה אשתו ולכל-בניה ובנותיה מנות: ולחנה יתן מנה
אחת אפים כי את-חנה אהב ויהוה סגר רחמה: וכעסתה
ערתה גס-פעם בעבור הרעמה כי-סגר יהוה בעד רחמה:
וכן יעשה שנה בשנה מדי עלתה בבית יהוה כן תבעסה
ותבכה ולא תאכל: ויאמר לה אלקנה אישה חנה למה
תבכי ולמה לא תאכלי ולמה ירע לבבך הלא אנכי טוב
לך מעשרה בנים: ותקם חנה אחרי אכלה בשלה ואחרי
שתה ועלי הכהן ישוב על-הכפא על-מוזות היכל יהוה: והיא
פירת נפש ותתפלל על-יהוה ויבכה תבכה: ותדד נדר ותאמר
יהוה צבאות אס-דאך תראה ובעני אמתך וזכרתני ולא-
תשכח את-אמתך ונתתה לאמתך זרע אנשים ונתתיו
ליהוה כל-ימי חיי ומודה לא-יעלה על-ראשו: והיה כי
הרבתה להתפלל לפני יהוה ועלי שמר את-פיה: וחנה היא
מדברת על-לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע ויחשבה
עלי לשכרה: ויאמר אליה עלי עד-מתי תשתכרוני הסירי
את-יניך מעליך: ותען חנה ותאמר לא אדני אשה קשת-
רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפך את-נפשי לפני יהוה:
אל-תתן את-אמתך לפני בת-בלעל כי-מרב שיחי וכעסי
דברתי עד-הנה: ויען עלי ויאמר לכי לשלום ואלהי ישראל
יתן את-שלתך אשר שאלת מעמו: ותאמר תמצא שפחתך
חן בעיניך ותלך האשה לדרךה ותאכל ופניה לא-היו-לה
עוד: וישכמו בבקר וישתחוו לפני יהוה וישבו ויבאו אל-

ביתם הרמתה וידע אלקנה את-חמה אשתו ויזכרה יהוה:
ויהי לתקפות הימים ותהי חנה ותלד בן ותקרא את-שמו
שמואל כי מיהוה שאלתיו:

ותאמר כי אדני חי נפשו אדני אני האשה
הנעצת עמכה בזה להתפלל אל-יהוה: אל-הנער הזה
התפללתי ויתן יהוה לי את-שאלתי אשר שאלתי מעמו:
וגם אנכי השאלתיהו ליהוה כל-הימים אשר היה הוא שואל
ליהוה וישתחו שם ליהוה: ותתפלל חנה
ותאמר עלן לפי ביהוה רמה קרני ביהוה רחב פי על-אויבי
כי שמחתי בישועתך: אין-קדוש ביהוה כי-אין בלתך ואין
עזר כאלהינו: אל-תרבו תדברו גבהה גבהה יעא עתק
מפיקם כי אל דעות יהוה ולא נתכנו עללות: קשת גברים
חתים ונכשלים אזרו חיל: שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדרו
עד-עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה: יהוה ממות
ומחיה מוריד שאל ויעל: יהוה מוריש ומעשיר משפיל
אף-מרום: מקים מעפר דל מאשפת ידים אביון להושיב
עם-גדיבים וכסא כבוד ינחלם כי ליהוה מצקי ארץ וישת
עליהם תבל: רגלי חסידו ישמרו ורשעים בחשך ידמו כי-לא
בבן ונבר-איש: יהוה יחתו מריכו עלו בשמים ירעם יהוה
ידיו אפסי-ארץ ויתן-עז למלכו וירם קרן משיחו:
והחשבה התייה שהיא נובעת לא מנפשות בודדות
מרסקות, אלא מתוך אוצר הנשמה של הפלל כלו, כנסת ישראל
המאחדת בקרבה את כל אבריה הרבים והשונים, חבה דעת וחיים.

2
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

100